

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/17
4688 S. KSTK/18

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/4384
Karar No. 2021/10450
Tarihi: 17.06.2021

- SENDİKA İLE SENDİKA YÖNETİCİSİ ARASINDA VEKALET İLİŞKİSİNİN BULUNDUĞU
- PROFESYONEL SENDİKA YÖNETİCİLİĞİNİN İDARE HUKUKUNDA YER ALAN STATÜLER GİBİ OLMADIĞI
- SENDİKA YÖNETİM KURULU OBJEKTİF NİTELİKTE BİR UYGULAMA İLE PROFESYONEL SENDİKA YÖNETİCİLİĞİNİ AMATÖR SENDİKA YÖNETİCİLİĞİNE DÖNÜŞTÜREBİLECEĞİ

ÖZETİ Sendika ile sendika yöneticileri arasındaki ilişkinin kural olarak vekalet ilişkisi olduğu kabul edilmelidir. Ücret, vekalet sözleşmesinin zorunlu unsuru değildir. Buradan hareketle sendikalarda profesyonel sendika yöneticisi ve amatör sendika yöneticisi olmak üzere iki tip yöneticinin söz konusu olduğunu söylemek gerekir. Sendika yöneticilerine verilecek ücretler ile sağlanacak diğer menfaatleri belirleme yetkisi ise münhasıran genel kuruldadır. Profesyonel sendika yöneticiliği, idare hukukunda yer alan statüler gibi değildir. Profesyonel sendika yöneticiliği kadrosunun açık olması, sendika yöneticisinin kendiliğinden o kadroya atanmış sayılacağı sonucunu doğurmaz. Sendika yöneticisinin de profesyonel sendika yöneticiliğini talep etmesi gerekir. Bir başka ifadeyle profesyonel sendika yöneticiliği, sendika yöneticisinin tercihinine bağlı bir

pozisyonudur. Yöneticinin, özellikle sendikanın sağlayacağı maddi menfaatlerle, çalışması durumunda elde edeceği menfaatleri ve profesyonel yöneticilik nedeniyle üzerine aldığı risk gibi hususları birlikte değerlendirmesi neticesinde amatör sendika yöneticiliğini tercih etmesi mümkündür. Bunun sonucu olarak sendika yöneticisinin talebi yoksa profesyonel sendika yöneticiliği kadrosu açık olsa bile sendikanın yöneticinin profesyonel sendika yöneticisi olarak değerlendirme yükümlülüğünden söz edilemez. Diğer taraftan dava konusu genel yönetim kurulu karar tarihi itibarıyla sendikanın bütün şubelerinin üye sayıları ile her şubedeki profesyonel yönetici sayılarını gösterir kayıtlar incelendiğinde; iki profesyonel yöneticiye sahip olan sadece iki şube bulunduğu, bu şubelerden İzmir 2 nolu şubeye bağlı üye sayısının 5.243, Konya şubesine bağlı üye sayısının ise 9.070 olduğu; şubeye bağlı üye sayısının 6.082 olduğu Adana, 6.895 olduğu Bursa ve 5.889 olduğu Mersin gibi şubelerde de ikinci profesyonel yöneticinin bulunmadığı; davacının yöneticisi olduğu şubenin üye sayısının ise 2.353 olduğu görülmektedir.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre, genel yönetim kurulu tarafından şube üye sayıları gözetilerek objektif nitelikte bir uygulama icra edildiği, ikinci profesyonel yönetici kadrosu için davacının yöneticisi olduğu Sakarya şubesi bakımından objektif uygulamaya aykırı nitelikte bir karar alınmadığı anlaşıldığından, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı asil dava dilekçesinde özetle, davalı sendikanın Sakarya Şubesi'nin 13.10.2018 tarihli 4. olağan genel kurulunda şube başkan vekilliği görevine seçildiğini, aynı şubenin 19.10.2018 tarihli ve 1 sayılı kararı ile 15.11.2018 tarihi

İtibariyle aylıksız izne ayrılması yönünde oybirliği ile karar alındığını, davalı sendika genel yönetim kurulunun 10.04.2019 tarihli ve 645 sayılı kararı ile 15.04.2019 tarihi itibariyle aylıksız izninin sonlandırılmasına karar verildiğini, söz konusu kararın Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü'nce 19.04.2019 tarihinde kendisine tebliğ edildiğini, davalı sendika tarafından kendisine tebligat yapılmadığını, Sakarya Şubesi'nin üye sayısının aylıksız izninin iptal edildiği 10.04.2019 tarihinde, aylıksız izin kararının alındığı 15.11.2018 tarihindeki üye sayısından fazla olduğunu, sendika ana tüzüğünde birinci ve ikinci profesyonellik için sendika şubelerinin kaç üyesi olması gerektiğine dair bir hükmün olmadığını, ileri sürerek davalı sendikanın 10.04.2019 tarihli ve 645 sayılı kararının iptali ile profesyonel sendikacılık (aylıksız izin) görevinin devamına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı davalı vekili istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Bölge Adliye Mahkemesinin kararına karşı davalı vekili temyiz kanun yoluna başvurmuştur.

Gerekçe:

Dava, profesyonel sendika yöneticiliğinin sona erdirilmesine dair sendika yönetim kurulu kararının iptali istemine ilişkindir.

Sendika ile sendika yöneticileri arasındaki ilişkinin kural olarak vekalet ilişkisi olduğu kabul edilmelidir. Ücret, vekalet sözleşmesinin zorunlu unsuru değildir. Buradan hareketle sendikalarda profesyonel sendika yöneticisi ve amatör sendika yöneticisi olmak üzere iki tip yöneticinin söz konusu olduğunu söylemek gerekir. Sendika yöneticilerine verilecek ücretler ile sağlanacak diğer menfaatleri belirleme yetkisi ise münhasıran genel kuruldadır.

Profesyonel sendika yöneticiliği, idare hukukunda yer alan statüler gibi değildir. Profesyonel sendika yöneticiliği kadrosunun açık olması, sendika yöneticisinin kendiliğinden o kadroya atanmış sayılacağı sonucunu doğurmaz. Sendika yöneticisinin de profesyonel sendika yöneticiliğini talep etmesi gerekir. Bir başka ifadeyle profesyonel sendika yöneticiliği, sendika yöneticisinin tercihinine bağlı bir pozisyonur. Yöneticinin, özellikle sendikanın sağlayacağı maddi menfaatlerle, çalışması durumunda elde edeceği menfaatleri ve profesyonel yöneticilik nedeniyle üzerine aldığı risk gibi hususları birlikte değerlendirmesi neticesinde amatör sendika

yöneticiliğini tercih etmesi mümkündür. Bunun sonucu olarak sendika yöneticisinin talebi yoksa profesyonel sendika yöneticiliği kadrosu açık olsa bile sendikanın yöneticinin profesyonel sendika yöneticisi olarak değerlendirme yükümlülüğünden söz edilemez.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikalar ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre “Sendika veya konfederasyonu ilk genel kurula kadar sevk ve idare edecek yönetim kurulu üyeleri, genel kurulda yönetim kuruluna seçilenler ile sendika şube yönetim kurulu üyeleri seçildikleri tarihten itibaren durumlarını en geç otuz gün içinde kurumlarına yazılı olarak bildirirler. Söz konusu yöneticiler sendika tüzüğünde belirtilen hükümlere göre, ayrıca yazılı talepte bulunmaları halinde bu görevleri süresince aylıksız izine ayrılırlar. Talepte bulunmayanlar ise kurumlarındaki görevlerine devam ederler...”

Sendika Tüzüğü'nün 40 ncı maddesinin beşinci fıkrasına göre de “Şube Yönetim Kurulu Üyesi sıfatıyla aylıksız izne ayrılacaklar, Şube Yönetim Kurulu karar ve Genel Yönetim Kurulu onayı ile belirlenir. Genel Yönetim Kurulu; üye sayılarına göre aylıksız izne ayrılacak olanların sayısını belirler, ilgili mevzuatta belirtilen dışındaki ödemeleri için karar alabilir, gerekli gördüğü hallerde karar almak suretiyle aylıksız izni sonlandırabilir.” şeklindedir.

Belirtilen düzenlemelere göre şube yönetim kurulu üyesi seçilenlerden aylıksız izne ayrılacaklar, şube yönetim kurulu kararı ve genel yönetim kurulu onayı ile belirlenecek ise de, genel yönetim kurulu gerekli gördüğü hallerde karar almak suretiyle aylıksız izni sonlandırabilecektir. Belirtilen tüzük hükmüne göre genel yönetim kurulu bu yetkisini kullanırken şubelerin üye sayılarına göre objektif bir uygulama gerçekleştirmelidir.

Somut uyuşmazlıkta davacının 13/10/2018 tarihli şube olağan genel kurulunda yönetim kurulu üyesi seçildiği, şube yönetim kurulunun 19/10/2018 tarihli kararı ve genel yönetim kurulu onayı ile aylıksız izne ayrılmasına karar verildiği, daha sonra dava konusu 10/04/2019 tarih ve 645 sayılı genel yönetim kurulu kararı ile davacının profesyonel statüsünün sona erdirildiği görülmektedir.

Davalı sendika vekili, ikinci bir ücretli yönetici kadrosu bakımından ilgili şubenin gelirinin düşük olduğunu savunmuş ve buna dair mali kayıtlar ibraz etmiştir.

Diğer taraftan dava konusu genel yönetim kurulu karar tarihi itibarıyla sendikanın bütün şubelerinin üye sayıları ile her şubedeki profesyonel yönetici sayılarını gösterir kayıtlar incelendiğinde; iki profesyonel yöneticiye sahip olan sadece iki şube bulunduğu, bu şubelerden İzmir 2 nolu şubeye bağlı üye sayısının 5.243, Konya şubesine bağlı üye sayısının ise 9.070 olduğu; şubeye bağlı üye sayısının 6.082 olduğu Adana, 6.895 olduğu Bursa ve 5.889 olduğu Mersin gibi şubelerde de ikinci profesyonel yöneticinin bulunmadığı; davacının yöneticisi olduğu şubenin üye sayısının ise 2.353 olduğu görülmektedir.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre, genel yönetim kurulu

tarafından şube üye sayıları gözetilerek objektif nitelikte bir uygulama icra edildiği, ikinci profesyonel yönetici kadrosu için davacının yöneticisi olduğu Sakarya şubesi bakımından objektif uygulamaya aykırı nitelikte bir karar alınmadığı anlaşıldığından, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır.

Anılan hususlar gözetilmeksizin, yanılıklı değerlendirme sonucunda İlk Derece Mahkemesince yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun esastan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararının ve bu karara karşı istinaf başvurusunu esastan reddeden Bölge Adliye Mahkemesi kararının, yukarıda yazılı sebeplerden dolayı BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin ise kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17/06/2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.